

ISSN 2657-3326

MONITOR ASEAN

PAŹDZIERNIK 2019

„Monitor ASEAN” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w państwach Stowarzyszenie Narodów Azji Południowo-Wschodniej, ze szczególnym naciskiem na działania Chin w regionie. Monitor opracował Mateusz Chatys – młodszy analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR ASEAN

PAŹDZIERNIK 2019

I. STOSUNKI CHINY-ASEAN

2 października: Filipiny zgłaszają protest przeciwko Chinom. Minister spraw zagranicznych - Teodoro Locsin, podczas oficjalnej wizyty w Rosji, gdzie towarzyszył prezydentowi Rodrigo Duterte odniósł się do ostatnich informacji o aktywności chińskiej floty. Wydał polecenie pracownikom resortu, żeby złożyli notę dyplomatyczną wyrażającą protest przeciwko obecności statku chińskiej straży przybrzeżnej w odległości 4-5 mil morskich od okupowanej przez filipiny grypy wysepek Second Thomas Shoal na Morzu Południowochińskim. Od czasu objęcia przez Duterte stanowiska prezydenta w 2016 złożono już ponad 60 takich not dyplomatycznych.

3 października: Wietnam nałożył nowy podatek na produkty z Chin. Rząd w Hanoi kontynuuje starania na rzecz zmniejszenia deficytu handlowego ze swoim największym sąsiadem. W czerwcu wprowadzono cła antydumpingowe na wyroby ze stali wynoszące od 3,45% do 34,27%. Dodano teraz podobne cło na chińskie produkty aluminiowe. Jest to wynik styczniowego audytu przeprowadzonego przez ministerstwo przemysłu i handlu, według którego niska cena wyrobów aluminiowych z Chin doprowadziła do zamknięcia lub wstrzymania produkcji przez wiele przedsiębiorstw krajowych. Nowymi cłami wynoszącymi od 2,49% do 35,58% objęto 16 chińskich firm i obowiązują od 28 września przez okres pięciu lat. Tylko w ubiegłym roku import aluminium z Chin wzrósł dwukrotnie do 62 tys. ton. Z kolei deficyt handlowy w pierwszych ośmiu miesiącach bieżącego roku wzrósł do 25,11 mld USD w porównaniu do 17,23 mld USD z tego samego okresu w 2018 roku.

3 października: wietnamskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych odniosło się do naruszania wód przez chińskie statki. Rzeczniczka MSZ - Le Thi Thu Hang, odpowiedziała na pytania dziennikarzy dotyczące powrotu chińskiego statku badawczego Haiyang Dizhi 8 na wody wyłącznej strefy ekonomicznej Wietnamu. Le Thi Thu Hang poinformowała, że zgodnie z Konwencją Narodów Zjednoczonych o prawie morza z 1982 roku, Chiny naruszają w ten sposób suwerenność Wietnamu. W związku z tym

PREZYDENT FILIPIN ZŁOŻYŁ OFICJALNĄ WIZYTĘ W ROSJI

Rodrigo Duterte spotkał się z Władimirem Putinem w Soczi, gdzie rozmawiali w jaki sposób można wzmocnić współpracę między państwami. Liderzy podkreślili, że od czasu przejścia władzy przez Duterte, relacje Filipin z Rosją uległy wyraźnej poprawie. Jest to widoczne w zarówno w sferze militarnej, o czym świadczy chociażby obecność attaché obrony w ambasadach obu państw, a także ostatnia wizyta rosyjskich okrętów w filipińskim porcie, jak i gospodarczej. Handel dwustronny wzrósł w ubiegłym roku dwukrotnie, a rosyjski eksport czterokrotnie.

ministerstwo skontaktowało się z chińskim resortem spraw zagranicznych i złożyło oficjalny sprzeciw wobec kontynuacji eksploracji przez chińskie jednostki badawcze.

4 października: malezyjska firma podpisała umowę z Huawei na budowę sieci 5G. Drugi co do wielkości operator sieci komórkowej w Malezji – Maxis, podpisał w lutym bieżącego roku protokół ustaleń o współpracy z Huawei w sprawie testów sieci 5G. Podobne porozumienia chiński gigant telekomunikacyjny zawarł również z innymi malezyjskimi firmami, wśród których znalazł się lider na rynku - Axiata Group Bhd Celcom. Współpraca weszła teraz na kolejny poziom, ponieważ Maxis i Huawei zawarły umowę na dostarczenie przez Huawei sprzętu umożliwiającego uruchomienie sieci telekomunikacyjnej piątej generacji, która ma być dostępna dla użytkowników już w pierwszym kwartale 2020 roku. Wiadomość o podpisaniu umowy przyczyniła się do wzrostu cen akcji Maxis o 1,5%.

8 października: prezydent Wietnamu wezwał struktury partii do analizy sytuacji na Morzu Południowochińskim. Podczas jedenastego Plenum KC Sekretarz Generalny Komunistycznej Partii Wietnamu - Nguyen Phu Trong, wezwał Komitet Centralny do analizy sytuacji na Morzu Południowochińskim w celu przygotowania się na ewentualne wyzwania. Jest to odpowiedź na wyniki raportów przygotowanych przez ministerstwo spraw zagranicznych dotyczących chińskiej aktywności na tym akwenie, ze szczególnym uwzględnieniem badań przeprowadzanych przez statek Haiyang Dizhi 8 oraz obecności głębinowej platformy wiertniczej. W porządku obrad znalazły się również tematy związane z raportem ewaluującym realizację programu politycznego zapoczątkowanego w 2011 roku, mającego na celu rozwój socjalizmu w kraju, a także przegląd wyników dotychczasowych osiągnięć społeczno-gospodarczych.

11 października: Chiny potępiły opozycję w Tajlandii za poparcie protestów w Hongkongu. Chińska ambasada w Tajlandii krytycznie odniosła się do poparcia dla aktywistów odpowiedzialnych za antyrządowe protesty w Hongkongu, udzielonego przez członków tajskiej opozycji. W komunikacie placówki dyplomatycznej zwrócono uwagę, że tego rodzaju działania mogą negatywnie wpłynąć na relacje dwustronne między państwami. Stanowiska ambasady zostało poparte przez generała Apirata Kongsomponga, którego zdaniem opozycja realizuje ukryty program. Oświadczenie wystosowano w odpowiedzi na spotkanie głównego organizatora protestów - Joshua Wonga, z liderem partii opozycyjnej Future Forward - Thanathornem Juangroongruangkitem, podczas organizowanego w Hongkongu festiwalu Open Future Festival na początku października. Ministerstwo Spraw Zagranicznych Tajlandii nie odniosło się bezpośrednio do ostatniego komunikatu chińskiej ambasady. Nawiązano jedynie do oświadczenia z września bieżącego roku, w którym stwierdzono, że sytuacja w Hongkongu jest traktowana przez rząd Tajlandii jako wewnętrzne sprawy Chin.

15 października: Chiny i Singapur wzmacniają relacje w trakcie kolejnego spotkania rady ds. współpracy bilateralnej. W Chongqing odbył się szereg spotkań mających na celu dalszy rozwój współpracy między państwami. Wicepremier i minister finansów Singapuru - Heng Swee Keat, wspólnie ze swoim chińskim wicepremierem - Han Zheng, wzięli udział m.in. w 15. spotkaniu Rady Współpracy Bilateralnej, 20. spotkaniu wspólnej rady ds. parku industrialnego

w Suzhou, 11. spotkaniu dotyczącym funkcjonowania Tianjin Eco-City, a także 3. spotkaniu poświęconemu demonstracyjnej inicjatywie strategicznej łączności. Przedstawiciele obu państw dokonali przeglądu współpracy bilateralnej w ramach inicjatywy Pasa i Szlaku, oceny transformacji gospodarczej oraz liberalizacji handlowej Chin, a także omówili szczegóły intensyfikacji wymiany międzyludzkiej. Zwieńczeniem rozmów było podpisanie dziewięciu protokołów ustaleń. Po zakończeniu wszystkich wydarzeń w Chongqing Heng Swee Keat udał się do Pekinu, gdzie spotkał się z wiceprezydentem - Wang Qishanem, któremu złożył gratulacje z okazji obchodów 70. rocznicy powstania ChRL.

17 października: szef resortu spraw zagranicznych Malezji apeluje o modernizację marynarki wojennej w obliczu sporu na Morzu Południowochińskim. Minister spraw zagranicznych - Saifuddin Abdullah, zwrócił uwagę na ostatni wzrost napięć na Morzu Południowochińskim w związku z wypłynięciem amerykańskiego statku bojowego na wody wokół spornych terytoriów, co zostało odebrane przez Chiny jako rzucenie wyzwania. Saifuddin Abdullah zauważył, że w przypadku naruszenia wód malezyjskich przez jakiekolwiek państwo oprócz wystosowania odpowiedniej noty dyplomatycznej państwo nie będzie w stanie zrobić nic więcej, ponieważ możliwości marynarki wojennej są bardzo ograniczone. Jego zdaniem zasoby marynarki nie będą wystarczające nawet do powstrzymania okrętów chińskiej straży przybrzeżnej, która jest obecna niemal cały czas na wodach na wschód od stanu Sarawak.

22 października: Chiny i ASEAN wymieniają się doświadczeniami na temat bezpieczeństwa morskiego. Ponad 40 ekspertów z Chin i państw członkowskich Stowarzyszenia Narodów Azji Południowo-Wschodniej spotkało się w stolicy prowincji Hainan, żeby podzielić się wiedzą i doświadczeniami z zakresu bezpieczeństwa morskiego, a także organizacji i realizacji misji poszukiwawczych. Oprócz wykładów i dyskusji, eksperci wzięli również udział w ćwiczeniach i odwiedzili organizacje, których działalność jest związana z utrzymaniem bezpieczeństwa na morzu.

22 października: Wietnam wysłał do Chin pierwszy transport produktów mlecznych. W połowie października bieżącego roku Generalna Administracja Celną Chin wydała zgodę na import przetworów mlecznych z Wietnamu. Jako pierwszy swoje produkty do Chin wysłał wiodący producent mleka w Wietnamie - TH Group, który podpisał umowę o współpracy z Wuxi Jinqiao International Food City Co., Ltd. Na oficjalnej ceremonii odprawienia pierwszego transportu byli obecni minister rolnictwa i rozwoju wsi - Nguyen Xuan Cuong, a także chiński ambasador w Wietnamie - Xiong Bo.

23 października: Chiny i Laos będą współpracować na rzecz walki z ubóstwem. Wang Qihui, pełniący funkcję doradcy ds. ekonomicznych i handlowych w ambasadzie ChRL w Laosie oraz szefowa gabinetu Komisji ds. Współpracy Laos-Chiny - Saysana Sithiphone, podpisali porozumienie w sprawie udziału chińskiego rządu w walce z ubóstwem na obszarach wiejskich Laosu. Do głównych celów projektu należy zaliczyć budowę sieci wodociągów, organizację centrów medycznych, a także zapewnienie dostępu do energii elektrycznej w 30 wioskach w Laosie. Prace będą nadzorowane i koordynowane przez chińską ambasadę w Laosie.

24 października: chiński statek badawczy opuścił wietnamskie wody na Morzu Południowochińskim. Po raz kolejny chiński statek badawczy - Haiyang Dizhi 8, w eskorcie dwóch innych jednostek opuścił wody wyłącznej strefy ekonomicznej Wietnamu i odpłynął w kierunku Chin. Jest on jednym z głównych powodów napięcia w relacjach na linii Hanoi-Pekin. Ministerstwo spraw zagranicznych Wietnamu wielokrotnie oskarżyło statek i jego eskortę o naruszenie suwerenności państwa w związku z czym żądało od Chin wycofanie jednostek. Rzeczniczka chińskiego MSZ - Hua Chunying, poinformowała o zakończeniu badań przez Haiyang Dizhi 8. Natomiast wiceprzewodnicząca Centralnej Komisji Wojskowej Chin - Xu Qiliang, wezwał na spotkanie w Pekinie z ministrem obrony Wietnamu - Ngo Xuan Lichem, do rozpoczęcia dialogu między stronami.

24 października: Malezja zakazała publikacji komiksu promującego inicjatywę Pasa i Szlaku. Ministerstwo spraw wewnętrznych Malezji zakazało rozpowszechniania komiksu pt. „Belt and Road Initiative for Win-Winism”, autorstwa Hew Kuan Yaua, który jest byłym członkiem Partii Akcji Demokratycznej (DAP). Autor komiksu został usunięty z DAP w 2016 roku, kiedy za pośrednictwem mediów społecznościowych przyznał, że to Chiny powinny kontrolować całe Morze Południowochińskie. Treść komiksu została uznana za szkodliwą dla młodych Malezyjczyków, ponieważ promuje ideologię komunizmu i socjalizmu, a także opisuje ludzi popierających Ujgurów, jako radykalnych muzułmanów. Hew wciąż posiada kontakty z wysoko postawionymi politykami DAP, a rok temu został mianowany szefem Rady Biznesu Malezja-Chiny. Po wybuchu skandalu dotyczącego komiksu zrezygnował z pełnionej funkcji, argumentując swoją decyzję troską o sprawne funkcjonowanie rady.

24 października: chińska firma weźmie udział w budowie trzech linii szybkiej kolei w Tajlandii. Premier Prayut Chan-o-cha wziął udział w ceremonii podpisania umowy między prezesem Państwowej Kolei Tajlandii - Worawut Mala i dyrektorem Charoen Pokphand Group - Supachai Chearavanont, w skład której wchodzi China Railway Construction Corporation Limited. Linie kolejowe o długości 220 km będą łączyły trzy lotniska (Don Mueang w Bangkoku, Suvarnabhumi w prowincji Samut Prakarn i U-tapao w prowincji Rayong) ze Wschodnim Korytarzem Gospodarczym. Pierwsze odcinki linii będą oddane do użytku już w 2023 roku, a wartość całego projektu jest szacowana na 7,22 mld USD.

30 października: Chiny i Filipiny powołały komitet ds. wydobywania ropy naftowej i gazu ziemnego. Ministerstwo spraw zagranicznych Filipin poinformowało, że zgodnie z postanowieniami protokołu ustaleń pomiędzy stronami, przedstawiciele obu państw wzięli udział w pierwszym spotkaniu międzyrządowego komitetu ds. wydobywania ropy naftowej i gazu ziemnego, które odbyło się w Pekinie. Protokół został podpisany w listopadzie 2018 roku, kiedy prezydent Xi Jinping złożył oficjalną wizytę w Manili. Na czele filipińskiej delegacji stanął podsekretarz w ministerstwie spraw zagranicznych - Enrique Manalo, natomiast strona chińska była reprezentowana przez wiceministra spraw zagranicznych - Luo Zhaohui. Do końca listopada bieżącego roku komitet ma ustalić lokalizacje, z których będą wydobywane surowce energetyczne, a także ma się zająć propozycją wspólnego wydobywania na Morzu Południowochińskim.

II. POLITYKA W ASEAN

1 października: nowy parlament Indonezji został zaprzysiężony. W dniu zaprzysiężenia budynku parlamentu został objęty ochroną przez 24 tys. policjantów i żołnierzy. Służby miały za zadanie pilnować porządku w stolicy kraju w związku z trwającymi od kilkunastu dni protestami wywołanymi przez próbę wprowadzenia kontrowersyjnych zmian w kodeksie karnym ograniczających prawa człowieka, a także zaakceptowaniu zmian w funkcjonowaniu Komisji ds. Przeciwdziałania Korupcji. Zaprzysiężonych zostało 575 deputowanych z dziewięciu partii politycznych, przy czym większość posiada koalicja z Demokratyczną Partią Indonezji – Walka. Pierwszy raz w historii na czele parlamentu stanęła kobieta – Puan Maharani, córka byłego prezydenta - Taufiq'iego Kiemasa, a obecnie lidera Demokratycznej Partii Indonezji – Walka, a także wnuczka prezydenta Suharto, obalonego w 1998 roku.

2 października: ustawa o fałszywych informacjach weszła w życie w Singapurze. Na początku 2019 roku uchwalono ustawę o przeciwdziałaniu fałszywym informacjom, która została opracowana po konsultacjach społecznych. Część środowisk krytycznie odniosła się do zmian prawnych, argumentując, iż ograniczają one wolność słowa. Na mocy nowej ustawy serwisy społecznościowe takie jak Facebook czy Twitter będą zobligowane do usuwania treści uznanych przez rząd za fałszywe. Jeżeli nie dostosują się do nowych wymogów będzie im groziła kara grzywny do 730 600 USD. Ponadto osoby uznane za winne rozpowszechniania fałszywych informacji będą zagrożone karą pozbawienia wolności do 10 lat.

2 października: prezydent Filipin po raz drugi odbył oficjalną wizytę do Rosji. Rodrigo Duterte spotkał się z Władimirem Putinem w Soczi, gdzie rozmawiali w jaki sposób można wzmocnić współpracę między państwami. Liderzy podkreślili, że od czasu przejęcia władzy przez Duterte, relacje Filipin z Rosją uległy wyraźnej poprawie. Jest to widoczne w zarówno w sferze militarnej, o czym świadczy chociażby obecność attaché obrony w ambasadach obu państw, a także ostatnia wizyta rosyjskich okrętów w filipińskim porcie, jak i gospodarczej. Handel dwustronny wzrósł w ubiegłym roku dwukrotnie, a rosyjski eksport czterokrotnie. Prezydent Putin zadeklarował chęć dalszego rozwoju współpracy handlowej, technologicznej oraz z zakresu poprawy bezpieczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem zwalczania organizacji terrorystycznych.

3 października: Filipiny i Japonia zorganizowały pierwsze forum przemysłu obronnego. Wydział Współpracy Międzynarodowej Agencji ds. Zakupów, Technologii i Logistyki Ministerstwa Obrony Japonii został głównym organizatorem pierwszego wspólnego forum przemysłu obronnego w filipińskim Taguig. Wydarzenie umożliwiło przedstawicielom rządu i biznesu z obu stron wymianę doświadczeń z zakresu procedur związanych z importem i eksportem sprzętu, materiałów i technologii militarnych. Dzięki temu dokonano przeglądu potencjalnych obszarów

współpracy. Podsekretarz filipińskiego ministerstwa obrony - Cardozo Luna, podkreślił, iż współpraca z Japonią pozwoli na szybszą modernizację wojska, co jest możliwe dzięki podpisaniu w 2016 roku umowy obronnej w odpowiedzi na intensywną militaryzację Chin. Podobne porozumienia Japonia podpisała ze Stanami Zjednoczonymi i Australią, ale to właśnie Filipiny są pierwszym państwem z Azji Południowo-Wschodniej.

3 października: Malezja wnosi o nałożenie kary finansowej na singapurską firmę przewoźną. Przewodniczący Malezyjskiej Komisji ds. Konkurencji (MyCC) - Iskandar Ismail, poinformował na konferencji prasowej o złożeniu wniosku o ukaranie grzywną przedsiębiorstwa Grab (azjatycki odpowiednik Uber'a) w wysokości 20,5 mln USD za nadużywanie swojej dominującej pozycji na rynku do ograniczenia działalności ze strony swoich konkurentów, co prowadzi do monopolu. Zabroniono między innymi kierowcom pracującym dla Grab reklamowania i promocji konkurencyjnych platform oferujących podobne usługi. Na singapurską firmę nałożono już dzienne kary w wysokości 15 tys. ringgitów do momentu usunięcia wszelkich nieprawidłowości. Rzecznik Grab stwierdził, że firma stosuje się do wszystkich postanowień ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z 2010 roku i przygotowuje pisemne do 27 listopada. Malezyjska Komisja ds. Konkurencji zapowiedziała kontrolę działalności grab w kraju po tym jak przejął udziały Uber Technologies Inc w Azji Południowo-Wschodniej w marcu 2018 roku. Decyzja o nałożeniu kary będzie ostatecznie podjęta w ciągu miesiąca, jeżeli jednak będzie pozytywna to Malezja będzie trzecim (po Singapurze i Filipinach) państwem w regionie, które ukarze firmę Grab.

4-5 października: premierzy Kambodży i Wietnamu spotkali się w Hanoi w sprawie uregulowania kwestii spornych dotyczących granic. Hun Sen stanął na czele delegacji z Kambodży, która została powitana przez premiera Nguyena Xuana Phuca w stolicy kraju. Przedstawiciele obu państw wzięli udział w ceremonii podpisania traktatu uzupełniającego do traktatów z 1985 i 2005 roku dotyczących kształtu granic między państwami. Ponadto premierzy podpisali protokół o umieszczeniu znaków granicznych w miejscach, gdzie uzgodniono ostateczny przebieg granicy. W najbliższym czasie obie strony powinny dojść do porozumienia w sprawie kształtu całego odcinka granicznego o łącznej długości 270 km.

5 października: tajska armia oskarżyła liderów opozycji i naukowców o próbę buntu. W mieście Pattani na południu kraju odbyło się seminarium z udziałem naukowców i sześciu liderów opozycji z liderem partii Future Forward - Thanathornem Juangroongruangkitem na czele, w sprawie propozycji zmiany konstytucji z 2017 roku i zwiększenia autonomii południowego regionu Tajlandii zdominowanego przez muzułmanów. Przez ostatnich 15 lat dochodziło na tym obszarze do wielu aktów przemocy na tle religijnym, w wyniku których zginęło już ponad 7 tys. ludzi. Uczestnicy seminarium przeprowadzili debatę w jaki sposób przeciwdziałać napięciom między dominującymi w kraju wyznawcami buddyzmu i muzułmanami w prowincjach Pattani, Yala, Narathiwat, które były częścią niezależnego sułtanatu malajskiego, zanim Tajlandia anektowała je w 1909 roku. Rzeczniczka policji - Kissana Phathanacharoen, poinformowała o wszczęciu postępowania po złożeniu przez wojsko zawiadomienia o możliwości przeprowadzenia akcji wywrotowej, za co grozi do 7 lat pozbawienia wolności. Przedstawiciele opozycji zgodnie przyznali, że oskarżenie ma na celu ich zastraszenie i ucieszenie.

6 października: poparcie dla rządzącej koalicji w Malezji wyraźnie spadło. Według ostatniego sondażu przeprowadzonego przez Merdeka Center poparcie dla koalicji Pakatan Harapan (Sojusz Nadziei), spadło do zaledwie 38%. Premier Mahathir Mohamad sceptycznie odniósł się do ostatniego sondażu, zwracając uwagę, że jego opcja polityczna wciąż cieszy się dużym poparciem wśród obywateli.

9 października: w Kambodży odbyło się 15. spotkanie ministrów ds. środowiska ASEAN. Przedstawiciele państw członkowskich ASEAN spotkali się w Siem Reap, aby ustalić strategię działań, mających na celu ograniczenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego. Wicepremier Aun Pornmoniroth wziął udział w wydarzeniu i wezwał do zacieśnienia współpracy w zakresie zwiększania środków zapobiegawczych, egzekwowania prawa, a także wdrażania praktyk zmniejszania emisji. Ministrowie poruszyli również temat ostatnich pożarów w Indonezji, które doprowadziły do drastycznego wzrostu poziomu zanieczyszczenia powietrza w Indonezji, Malezji, Singapurze, Brunei i Tajlandii. Sekretarz Generalny ASEAN docenił wysiłek wszystkich państw Stowarzyszenia Narodów Azji Południowo-Wschodniej na rzecz postępów w utworzeniu Centrum Koordynacyjnego ASEAN ds. Transgranicznej Kontroli Zanieczyszczeń w Indonezji.

9 października: w Birmie doszło do kolejnego ataku zbrojnego ugrupowania na żołnierzy. Mimo nieustannych prób negocjacji w sprawie zawieszenia broni pomiędzy Tatmadaw a zbrojnymi ugrupowaniami mniejszości etnicznych, wciąż dochodzi do aktów przemocy. Tym razem członkowie Narodowej Armii Wyzwolenia Palaungu (TNLA) zaatakowali konwój ciężarówek w wyniku czego trzech żołnierzy zginęło, a kolejny trzech zostało rannych. Według rzecznika TNLA - majora Tar Aike Kyaw, atak miał na celu powstrzymanie ofensywy wojskowej, mającej na celu przejęcie kontroli w stanie Shan.

9 października: malezyjski parlament wycofuje ustawę penalizującą rozpowszechnianie fałszywych informacji. Na kilka tygodni przed przegranymi wyborami w maju 2018 roku rząd Najiba Razaka wprowadził nowe prawo sankcjonujące rozpowszechnianie fałszywych informacji. Zgodnie z ustawą za publikację nieprawdziwych informacji groziła grzywna w wysokości 119 tys. USD lub kara pozbawienia wolności dla 6 lat. Rząd Mahathira Mohamada podjął już próbę wycofania się z ustawy w sierpniu 2018, ale została zablokowana przez senat zdominowany przez opozycję. Parlamentowi udało się ostatecznie usunąć zapisy o penalizacji fałszywych informacji, co zostało przyjęte z dużym zadowoleniem przez większość grup społecznych i organizacji zajmujących się prawami człowieka, których zdaniem ustawa ograniczała wolność słowa.

12 października: rząd Malezji zatwierdził nowy budżet państwa na 2020 rok. Lim Guan Eng pełniący funkcję ministra finansów poinformował na konferencji prasowej, że biorąc pod uwagę niepewną sytuację na rynku globalnym, między innymi ze względu na wojnę handlową między USA i Chinami, rząd przyjął mniejszy budżet (70,9 mld USD) niż w ubiegłym roku (75,1 mld USD), ale zgłoszono większy deficyt niż zapowiadano. Minister dodał jednocześnie, że zastosuje środki stymulujące w przypadku pogorszenia globalnego popytu. Według analizy rządowej deficyt budżetowy wyniesie 3,2% PKB, czyli więcej od prognozowanych 3%, ale jednocześnie

mniej od tegorocznego 3,4%. Wszystkie zabiegi mają na celu uzyskanie korzystnych opinii agencji ratingowych, aby nie zniechęcić potencjalnych inwestorów.

12 października: opozycyjna partia Tajlandii oskarża głównego dowódcę sił zbrojnych o angażowanie się w politykę i szerzenie nienawiści. Generał Apirat Kongsompong, wielokrotnie powtarzał, że wojsko wycofało się z polityki, ale stanowczo skrytykował polityków opozycji i naukowców, którzy wzięli udział w seminarium poświęconym sytuacji na południu kraju. Oskarżył ich o zмовę i planowanie buntu, co miałyby przyczynić się do destabilizacji państwa. Największa krytyka skupiła się na liderze partii Future Forward - Thanathorn Juangroongruangkit, dlatego sekretarz generalny tego ugrupowania - Piyabutr Saengkanokkul, zarzucił generałowi ingerencję w politykę i szerzenie nienawiści poprzez piętnowanie postępowych polityków opozycji. Zdaniem Piyabutra retoryka Apirata jest próbą wywołania kryzysu, mającego na celu zwiększenie specjalnych uprawnień armii, pozwalające na większy udział w życiu politycznym kraju.

13 października: wicepremier Kambodży wezwał do protestu przeciwko liderowi opozycji. Sar Kheng, pełniący funkcje wicepremiera oraz ministra spraw zagranicznych wezwał podczas publicznego wystąpienia do sprzeciwu wobec zaplanowanego na początek listopada powrotu lidera Partii Narodowego Ocalenia Kambodży (CNRP) - Sama Rainsy'а, która została rozwiązana przez Sąd Najwyższy w listopadzie 2017 roku. Według ministra zwolennicy CNRP dążą do organizacji buntu, mającego na celu obalenie legalnie wybranego rządu i doprowadzenie do destabilizacji całego kraju. Rzecznik ministerstwa sprawiedliwości - Kim Santepheap, poinformował o mobilizacji organów ścigania, których zadaniem będzie wykrycie zwolenników CNRP i uniemożliwienie organizacji zamachu stanu.

13 października: Rada Ministrów Kambodży zatwierdziła poprawki do ustawy o związkach zawodowych. Rada Ministrów zatwierdziła projekt zmian dziesięciu artykułów ustawy o związkach zawodowych. Przewodniczący Związku Robotników - Pav Sina, pochwalił działania rządu, dzięki którym zostaną zlikwidowane prawne przeszkody dla działalności związków zawodowych w Kambodży. Zaznaczył jednak, że gabinet zaakceptował tylko dziesięć z piętnastu zmian, które zostały zgłoszone przez związek. Kolejnym etapem będzie przegłosowanie poprawek przez Zgromadzenie Narodowe.

14 października: szef filipińskiej policji ustąpił ze stanowiska. Niespełna miesiąc przed odejściem na emeryturę dowódca policji - Oscar Albayalde, podjął decyzję o rezygnacji ze stanowiska w cieniu podejrzeń o współudział w sprzedaży skonfiskowanych narkotyków. Trzynastu policjantów zostało oskarżonych o sprzedaż w 2013 roku 160 kg narkotyków z policyjnego depozytu. Według doniesień medialnych Albayalde nie tylko wiedział o tym procederze, ale również chronił policjantów przed odpowiedzialnością karną. Rzecznik prezydenta Filipin - Salvador Panelo, w wywiadzie telewizyjnym stwierdził, że rezygnacja Oscara Albayalde jest związana tylko i wyłącznie z nagonką medialną, a kampania antynarkotykowa Rodrigo Duterte była dużym sukcesem rządu i policji.

14 października: Indonezja zakończyła budowę światłowodu na wschodzie kraju. Zgodnie z oświadczeniem wydanym przez sekretariat rządu zakończono właśnie budowę ostatniego etapu projektu East Palapa Ring, czyli sieci światłowodowej o długości 6878 km łączącej Papuę oraz niektóre wyspy w regionie Maluku i wschodniej części Nusa Tenggara, co zapewni mieszkańcom tego regionu dostęp do szybkiego Internetu. Koszt całego przedsięwzięcia wyniósł 540,18 mln USD. Podobny projekt na zachodzie kraju - West Palapa Ring, został ukończony w marcu 2018 roku, a w centrum kraju na początku bieżącego roku.

14 października: japońska flota pierwszy raz dołączyła do wspólnych ćwiczeń morskich Filipin i Stanów Zjednoczonych. U wybrzeży filipińskiej wyspy Palawan rozpoczęły się manewry Sama-Sama. Według oświadczenia amerykańskiej marynarki wojennej ćwiczenia będą się składać zarówno z działań na morzu jak i na lądzie, żeby w pełni przetestować wszystkie możliwe platformy współpracy między odpowiednimi jednostkami. Pierwszy raz w manewrach wzięły aktywny udział jednostki z Japońskich Morskich Sił Samoobrony, ponieważ w ubiegłym roku przedstawiciele tej formacji pełnili funkcję obserwatorów. Filipińska marynarka wojenna wystawiła do ćwiczeń fregatę BRP Andrés Bonifacio (PS-17) oraz BRP Teotimo Figoracion (PC-389), helikopter Agusta A109 i samolot Beechcraft King Air C-90. Z kolei Stany Zjednoczone były reprezentowane przez statki marynarki wojenne: bojowy USS Montgomery (LCS-8), desantowy USS Germantown (LSD-42), transportowy USNS Millinocket, ratowniczy USNS Salvor, a także statek amerykańskiej straży przybrzeżnej USCGC Stratton oraz samolot Boeing P-8 Poseidon. Ćwiczenia zakładały różnego rodzaju scenariusze, od akcji ratowniczych i poszukiwawczych, poprzez działania desantowe. Działania odbywały się między innymi w pobliżu Wysp Spratly, czyli spornego terytorium na Morzu Południowochińskim.

15 października: Unia Europejska jest gotowa na wznowienia rozmów z Tajlandią na temat umowy o wolnym handlu. Rada Unii Europejskiej wydała oświadczenie, zgodnie z którym możliwe jest wznowienie negocjacji w sprawie podpisania umowy o wolnym handlu z Tajlandią. Rozmowy na ten temat zostały wstrzymane w 2014 roku w związku z wojskowym zamachem stanu. Demokratyczne wybory w marcu bieżącego roku i oficjalne zakończenie rządów armii w kraju utwierdziły UE w przekonaniu, iż jest możliwe zacieśnienie więzi politycznych i gospodarczych z Tajlandią. Unia Europejska jest trzecim co do wielkości rynkiem eksportowym Tajlandii, gdzie sprzedaje towary i usługi o wartości 22,9 mld EURO. Według danych Komisji Europejskiej handel dwustronny w 2018 roku wyniósł 42 mld USD.

16 października: Indonezja i Korea Południowa są coraz bliżej podpisania umowy handlowej. Indonezyjski minister ds. handlu - Enggartiasto Lukita i jego południowokoreański odpowiednik - Yoo Myung-Hee podpisali na spotkaniu w Dżakarcie dokument zwięzający negocjacje obu stron w sprawie partnerstwa gospodarczego. Na wspólnej konferencji prasowej Enggartiasto Lukita oświadczył, iż do podpisania wszechstronnego partnerstwa gospodarczego Indonezja-Korea Południowa dojdzie najprawdopodobniej w przyszłym miesiącu, po tym jak prawnicy i tłumacze przygotują gotowe teksty umowy. Szacuje się, że dzięki wejściu w życie porozumienia, które zlikwiduje i obniży wiele barier celnych, wymiana handlowa między państwami wzrośnie o 50% (30 mld USD) do 2022 roku. Zgodnie z danymi statystycznymi indonezyjskiego

rządu, eksport do Korei Południowej w ubiegłym roku osiągnął wartość 9,5 mld USD, natomiast import 9,1 mld USD. Do głównych dóbr eksportowych należy zaliczyć węgiel, miedź, gumę, sklejkę i cynę, z kolei w grupie towarów importowych znalazły się guma syntetyczna, płyty stalowe, obwody elektryczne oraz przędza. Rozmowy dotyczące porozumienia zostały wznowione po wrześniowym spotkaniu prezydenta Joko Widodo ze swoim odpowiednikiem Moon Jae-in w Seulu w 2018 roku. Indonezja na przestrzeni ostatniego roku podpisała podobne umowy handlowe z Australią, Chile i Europejskim Stowarzyszeniem Wolnego Handlu (zrzeszającym na dzień dzisiejszy Islandię, Norwegię, Szwajcarię i Liechtenstein).

16 października: Malezja jest zagrożona ograniczeniem zakupu oleju palmowego przez Indie. Według nieoficjalnych informacji Indie rozważają ograniczenie import oleju palmowego z Malezji w odpowiedzi na komentarz premiera Mahathira Mohamada odnośnie konfliktu w Kaszmirze (zarzucił Indiom działania niezgodne z międzynarodowymi normami, w tym inwazję i okupację Kaszmiru), jaki wygłosił podczas swojego ostatniego przemówienia na 74. Zgromadzeniu Ogólnym ONZ w Nowym Jorku. Jest to poważne zagrożenie dla malezyjskiej gospodarki, tym bardziej biorąc pod uwagę zaostrenie regulacji dotyczących biopaliwa z oleju palmowego przez Unię Europejską. W ubiegłym roku eksport oleju palmowego Malezji do Indii osiągnął wartość 1,65 mld USD, co stanowiło 18% całego eksportu tego produktu.

17 października: Wietnam podpisał z Unią Europejską porozumienie w sprawie udziału w zarządzaniu kryzysowym. Generał Ngô Xuân Lịch, pełniący funkcję ministra obrony podpisał z wysokim przedstawicielem Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa - Federicą Mogherini, w Brukseli, gdzie podpisali umowę w sprawie ustanowienia ram udziału Wietnamu w działaniach zarządzania kryzysowego w UE. Ministerstwo obrony Wietnamu będzie mogło nawiązać większą współpracę z Europejską Służbą Działań Zewnętrznych, a także uczestniczyć w szkoleniach i działaniach pokojowych ONZ. Przedstawiciele obu stron oprócz kwestii związanych z umową poruszyli również temat sporu terytorialnego na Morzu południowochińskim. Federica Mogherini powiedziała, iż UE w pełni popiera działania mające na celu wypracowanie Kodeksu Postępowania, który może ostatecznie rozwiązać spory między zaangażowanymi stronami.

17 października: premiera filmu animowanego pt. Abominable (O Yeti) doprowadziła do oburzenia w Wietnamie, Malezji i na Filipinach. Film animowany wyprodukowany wspólnie przez studio DreamWorks oraz szanghajskie Pearl Studio zawiera scenę, w której widoczna jest mapa, na której znajduje się Morze Południowochińskie z wytyczoną na nim tzw. linią dziewięciu kresek, wyznaczającą obszar roszczeń Chińskiej Republiki Ludowej na tym akwenie, obejmującą swoim zasięgiem 80% morza. Linia dziewięciu kresek nie jest uznawana przez pozostałe strony sporu terytorialnego na Morzu Południowochińskim, do których należą Wietnam, Malezja, Filipiny, Brunei oraz Tajwan. Jako pierwszy na film zareagował Wietnam, który podjął decyzję o wycofaniu licencji filmowej, co było jednoznaczne z usunięciem animacji ze wszystkich kin w kraju. Prezes malezyjskiej rady ds. cenzury filmowej - Mohamad Zamberi Abdul Aziz, poinformował z kolei o podjęciu decyzji, iż film może być wyświetlany w kinach pod warunkiem, że

scena z mapą zostanie z niego usunięta. Z kolei minister spraw zagranicznych Filipin wezwał do bojkotu wszystkich filmów wytwórni DreamWorks.

17 października: Kambodża zdobyła poparcie części europejski państw w sprawie utrzymania statusu „wszystko oprócz broni”. W związku z rozwiązaniem opozycyjnej Partii Narodowego Ocalenia Kambodży (CNRP), a także innych działań ograniczających działalność polityczną w Kambodży, Komisja Europejska proceduje ograniczenie dostępu tego państwa do rynku Unii Europejskiej. Według ostatnich danych statystycznych rynek UE odpowiada za 40% eksportu Kambodży, a w latach 2011-2016 zanotowano wzrost o 227%, osiągając tym samym wartość 5,77 mld USD w 2017 roku. Premier Hun Sen podczas swojej podróży po Europie odwiedził między innymi Czechy, Węgry i Bułgarię. Zarówno premier Czech - Andrej Babiš, jak również premier Bojko Borissov i prezydent Rumen Radev, stojący na czele Bułgarii zadeklarowali wsparcie Kambodży na forum UE, mające na celu utrzymanie dotychczasowego dostępu do unijnego rynku.

18 października: budżet na obronność kraju został skrytykowany przez opozycję w Tajlandii. Podczas pierwszego czytania nowego budżetu państwa, premier Prayut Chan-o-cha został zaatakowany przez przedstawicieli opozycji politycznej, których zdaniem wydatki na obronność są zdecydowanie za wysokie. Zgodnie planem przyszłorocznego budżetu, ministerstwo obrony otrzyma środki w wysokości 7,6 mld USD, czyli więcej o 198,7 mln USD niż przewidziano na rok 2019. Zdaniem opozycji państwo powinno przeznaczyć więcej środków na rozwój gospodarczy kraju i edukację. Premier odpiera zarzuty powołując się na fakt, że zdecydowana większość środków – 12,18 mld USD - zostanie przeznaczona właśnie na edukację, ale należy zaznaczyć, że i tak jest to kwota mniejsza niż w poprzednich latach. Wątpliwości budzi również stosunkowo niska suma 3,18 mld USD rezerw, z których będą czerpane środki w przypadku sytuacji kryzysowych.

20 października: Joko Widodo został zaprzysiężony na drugą kadencję prezydencką. W stolicy Indonezji odbyło się oficjalne zaprzysiężenie Joko Widodo na jego drugą, pięcioletnią kadencję na stanowisku prezydenta. W uroczystości wzięli udział liderzy państw regionu, tacy jak premier Australii - Scott Morrison, premier Malezji - Mahathir Mohamad, a także premier Singapuru - Lee Hsien Loong. Mimo ostatnich protestów dotyczących propozycji zmian prawnych poparcie dla Joko Widodo wciąż utrzymuje się na wysokim poziomie. Zgodnie z sondażem przeprowadzonym przez jedną z największych gazet - Kompas, aż 58,8% obywateli popiera Joko Widodo. Prace nad rządem wciąż trwają, ale niespodzianką jest fakt, że kontrkandydat w wyborach prezydenckich – Prabowo Subianto, przyjął funkcję ministra obrony.

22 października: Rosja i Filipiny dążą do współpracy w produkcji uzbrojenia. Rosyjski ambasador - Igor Khovaev, poinformował o negocjacjach w sprawie rozwoju współpracy między państwami w sektorze zbrojeniowym. W planach jest produkcja przez filipiny broni lekkiej na podstawie rosyjskiej technologii. Jest to jeden z efektów ostatniej wizyty prezydenta Rodrigo Duterte w Rosji. Ponadto toczą się rozmowy między stronami w sprawie zakupu kilku rosyjskich śmigłowców Mi-171 dla filipińskich sił zbrojnych. Z kolei rosyjski gigant energetyczny – Rosneft,

jest w trakcie negocjacji z filipińskim ministerstwem ds. energii na temat wspólnej eksploracji ropy i gazu na Morzu Południowochińskim.

22 października: Stany Zjednoczone i Brunei rozpoczęły coroczne manewry wojskowe na morzu. Marynarki wojenne obu państw rozpoczęły u wybrzeży miasta Muara 25. edycję ćwiczeń Cooperation Afloat Readiness and Training (CARAT). W ćwiczeniach wezmą udział zarówno statki jak i samoloty, a scenariusze będą realizowane na Morzu Południowochińskim, ale również na lądzie. Zadania wykonywane przez żołnierzy będą dotyczyły usprawnienia komunikacji między jednostkami podczas wykonywania złożonych manewrów, treningu zdolności wykrywania i śledzenia wrogich jednostek, realizacji patroli na morzu i w powietrzu oraz ćwiczenia desantu. Ćwiczenia CARAT są najdłuższą trwającą inicjatywą szkoleniową Stanów Zjednoczonych w Azji Południowo-Wschodniej. Oprócz tych organizowanych z Brunei istnieją także odpowiedniki z innymi państwami regionu: Maritime Training Activity Malaysia, Maritime Training Activity Philippines, Pacific Griffin Singapore i Southeast Asia Cooperation and Training.

22 października: spór o Kaszmir może negatywnie wpłynąć na stosunki handlowe między Indiami i Malezją. Podczas 74. Zgromadzenia Ogólnego ONZ w Nowym Jorku premier Malezji wygłosił przemówienie, w którym oskarżył Indie o zaatakowanie i okupację Kaszmiru. Była to odpowiedź na zniesienie przez Indie częściowej autonomii z zajmowanej przez siebie części Kaszmiru, argumentując, iż są to wewnętrzne sprawy kraju i społeczność międzynarodowa nie powinna ingerować w tego rodzaju decyzje. Zdecydowane stanowisko Mahathira Mohamade w tej sprawie jest spowodowane tym, że region jest zamieszkiwany głównie przez ludność muzułmańską, a spór o ten obszar toczą Indie oraz Pakistan. Napięta sytuacja na linii Malezja-Indie może doprowadzić do spadku importu oleju palmowego przez Indie, co wyrządzi duże straty dla malezyjskiej gospodarki, zwłaszcza w obliczu restrykcji Unii Europejskiej na biopaliwa z oleju palmowego. Zgodnie z danymi urzędu statystycznego Indii, import z Malezji w ubiegłym roku fiskalnym osiągnął wartość 10,8 mld USD, a eksport 6,4 mld USD. Indie były w 2018 roku trzecim pod względem wielkości importerem oleju palmowego i produktów pochodnych z Malezji o łącznej wartości 1,63 mld USD.

23 października: birmański rząd opóźnił rozmowy pokojowe z Sojuszem Północnym. Narodowe Centrum Pojednania i Pokoju poinformowało przedstawicieli Armii Niepodległości Kaczinu o przełożeniu dalszych rozmów pokojowych. Wiadomość została następnie przekazana pozostałym trzem ugrupowaniom wchodzącym w skład Sojuszu Północnego. Październikowe rozmowy zostały zapowiedziane na ostatnich negocjacjach, które odbyły się w ubiegłym miesiącu w Kengtung, w stanie Shan. Pomimo trwających negocjacji wciąż dochodzi do starć zbrojnych ugrupowań z siłami rządowymi w stanach Arakan i Shan.

23 października: Tajlandia nie zezwoliła na wjazd do kraju byłej liderce opozycji z Kambodży. Wiceprzewodnicząca rozwiązanej przez Sąd Najwyższy w 2017 roku Partii Narodowego Ocalenia Kambodży - Mu Sochua, nie otrzymała pozwolenia na wjazd do Tajlandii w drodze do Kambodży. W obchody dnia niepodległości 9 listopada liderzy opozycji planują przyjechać do Kambodży, aby wyrazić swój sprzeciw przeciwko rządowi premiera Hun Sena. Przedstawiciele

tajskiej służby imigracyjnej nie przedstawili powodów, dla których nie wydano pozwolenia Mu Sochua na wjazd do Tajlandii.

25 października: Filipiny zniosą zakaz prowadzenia badań morskich u swoich wybrzeży przez zagraniczne statki. W lutym ubiegłego roku prezydent Rodrigo Duterte wprowadził zakaz prowadzenia badań morskich przez zagraniczne statki na filipińskich wodach, a marynarce wojenne kazał interweniować we wszystkich przypadkach nieautoryzowanych badań. Doradca ds. bezpieczeństwa narodowego - Hermogenes Esperon, poinformował o wycofaniu zakazu w trosce o poszerzenie wiedzy dotyczącej środowiska morskiego w regionie. Dodał również, że planowane jest zwiększenie floty straży przybrzeżnej, której zadaniem będzie między innymi zabezpieczenie łowisk dla filipińskich rybaków.

26 października: przewodnicząca Zgromadzenia Narodowego Wietnamu spotkała się z premierem Laosu. Na specjalne zaproszenie przewodnicząca Nguyen Thi Kim Ngan przyjechała do Wientian, gdzie spotkała się z premierem - Thongloun Sisoulith. Wysocy przedstawiciele obu państw uzgodnili szczegóły wzmocnienia współpracy pomiędzy partiami politycznymi i organami ustawodawczymi. Nguyen Thi Kim Ngan zadeklarowała także pełne poparcie dla procesu wdrażania reform w Laosie. Poruszony został także temat współpracy gospodarczej i inwestycyjnej. Mimo tego, że Wietnam pozostaje trzecim największym inwestorem w Laosie z 409 projektami o wartości 4,1 mld USD, to zauważalne są pierwsze oznaki spowolnienia.

28 października: wojna z narkotykami na Filipinach doprowadziła do kolejnych napięć między prezydentem i wiceprezydentem. Leni Robredo, pełniąca funkcję wiceprezydent kolejny raz skrytykowała sztandarowy program Rodrigo Duterte mający na celu zwalczanie przestępczości narkotykowej w kraju. Prezydent Duterte zaproponował, że przekaze wiceprezydent kontrolę nad organami ścigania na pół roku, żeby wdrożyła własny program walki z kartelami narkotykowymi. Nie istnieją jednak podstawy prawne do podjęcia takiej decyzji, dlatego trudno ocenić czy propozycja prezydenta zostanie wcielona w życie. Leni Robredo nie odniosła się do propozycji Duterte.

29 października: uruchomienie nowej tamy na rzece Mekong spotkało się z protestem w Tajlandii. Pierwsza z dziewięciu hydroelektrowni w dolnej części Mekongu w Laosie – Xayaburi, o mocy 1285 MW rozpoczęła produkcję energii. Elektrownia będzie sprzedawać 95% produkowanej energii w cenie 0,066USD za jednostkę. Jest to związane z faktem, że projekt, którego budowa trwała 9 lat i kosztowała 4,47 mld USD został sfinansowany przez firmy i banki z Tajlandii. Uruchomienie elektrowni budzi niepokój wśród ludzi mieszkających wzdłuż rzeki, ponieważ obawiają się suszy. Dlatego zorganizowali protest przeciwko rozpoczęciu działalności przez Xayaburi i budowie kolejnych hydroelektrowni na rzece Mekong. Powołują się przy tym na liczne przypadki suszy, które już teraz są widoczne, takie jak w wiosce rybackiej Ban Namprai, położonej około 150 km na południe od Xayaburi, przeżywającej najsuchszy okres w historii.

29 października: zakaz wjazdu do USA został zniesiony dla nowego ministra obrony Indonezji. Przewodniczący partii Partai Gerakan Indonesia Raya (Gerindra) - Prabowo Subianto

została mianowany przez prezydenta Joko Widodo na stanowisko ministra obrony Indonezji. W związku z tym rozpoczął pierwsze spotkania z przedstawicielami obcych państw, w tym z wysłannikiem Stanów Zjednoczonych. Prabowo otrzymał zaproszenie do wizyty w Waszyngtonie, a co za tym idzie podjęto decyzję o zniesieniu nieoficjalnego zakazu wjazdu dla byłego generała. Od 2000 roku konsekwentnie nie jest udzielana zgoda na wydanie wizy dla Prabowo Subianto, co jest najprawdopodobniej skutkiem oskarżeń o łamanie praw człowieka w latach 1997-1998, kiedy 13 prodemokratycznych aktywistów zginęło, a prezydent Soeharto został zmuszony do ustąpienia ze stanowiska prezydenta.

31 października: Tajlandia zwiększa środki ostrożności w kraju przed zbliżającym się szczytem ASEAN. Premier i minister obrony jednocześnie - Prayut Chan-o-cha, podjął decyzję podczas posiedzenia Rady Obrony o mobilizacji wszystkich służb porządkowych przed 35. szczytem ASEAN, który wkrótce się rozpocznie. Mobilizacja służb ma charakter prewencyjny, ponieważ służby wywiadowcze nie poinformowały o jakichkolwiek zagrożeniach, które mogłyby zakłócić przebieg szczytu.

KOMENTARZ:

1. **Kryzysowa sytuacja w Birnie negatywnie wpływa na realizację projektów wchodzących w skład inicjatywy Pasa i Szlaku.** Wojsko lub inaczej Tatmadaw kolejny raz przełożyło rozmowy z Sojuszem Północnym na temat wstrzymania ognia. Zarówno armia jak i przedstawiciele zbrojnych ugrupowań mniejszości etnicznych donoszą o przypadkach użycia przemocy lub innego rodzaju naruszeń, które prowadzą później do starć zbrojnych. Dochodzi do nich najczęściej w stanach Arakan, Kaczin i Shan. Nieustanne walki między wojskiem i zbrojnymi grupami mają wpływ na los chińskich projektów, takich jak hydroelektrownia Myitsone czy linia kolejowa Muse-Lashio-Mandalay o łącznej długości 431 km. Do wstrzymania budowy tamy Myitsone oprócz napięć na tle etnicznym przyczyniły się również liczne protesty społeczne, a także krytyka specjalistów z dziedziny hydrologii, którzy powołując się na raport International Finance Corp., ostrzegają przed negatywnymi skutkami budowy tam w górnym biegu rzek.

Dodatkowym czynnikiem destabilizującym sytuację wewnętrzną Birmy jest kryzys wokół muzułmańskiej mniejszości etnicznej Rohingja. Rząd w dalszym ciągu nie jest w stanie przekonać ponad 700 tys. uchodźców do powrotu do Birmy, ponieważ obawiają się kolejnych prześladowań i oczekują nadania obywatelstwa, na co rząd nie chce wyrazić zgody. Brak jakichkolwiek postępów w procesie repatriacyjnym zmuszają władze Bangladeszu do podjęcia działań mających na celu relokację około 100 tys. Rohingja z przepelnionego obozu w Koks Badzar na wyspę w Zatoce Bengalskiej. Temat losu Rohingja jest często poruszany przez takie państwa jak Malezja i Indonezja, w których dominuje islam, ale również przez Stany Zjednoczone i inne Zachodnie potęgi np. przy okazji ostatniego Zgromadzenia Ogólnego ONZ w Nowym Jorku. Krytyka społeczności międzynarodowej wywiera dużą presję na rząd z Aung San Suu Kyi na czele, która często zwraca uwagę

na fakt, że zagraniczni komentatorzy w ogóle nie uwzględniają w swoich opiniach terrorystycznych aktywności, które mają miejsce w stanie Arakan, skąd uciekła zdecydowana większość Rohingja po akcji odwetowej Tatmadaw w drugiej połowie 2017 roku.

Według specjalistów za obecną sytuację w Birmy w dużej mierze odpowiadają też Chiny, które próbują odgrywać rolę głównego mediatora między wojskiem i Sojuszem Północnym, ale w dalszym ciągu nie widać konkretnych rezultatów. Trzeba zaznaczyć, że ostatnie spotkanie Narodowego Centrum Pojednania i Pokoju z liderami zbrojnych ugrupowań z 17 września bieżącego roku w Kengtung było wielkim sukcesem chińskich wystanników, ponieważ skłoniło obie strony do rozmów. Jednak efekty negocjacji nie są wystarczające, żeby można było mówić o rozpoczęciu stabilizacji. Największe kontrowersje budzi zawsze propozycja wstrzymania ognia przez obie strony, ponieważ zazwyczaj jedna ze stron oskarża drugą o jego złamanie, co ponownie prowadzi do starć zbrojnych.

Eskalacja konfliktu może poważnie wpłynąć na ekonomiczną kondycję Birmy, gdyż Sojusz Północny koncentruje swoje ataki wzdłuż Korytarza Gospodarczego Chin-Birma. W tym roku już kilkakrotnie doszło do walk w pobliżu głównych ośrodków miejskich w tym wokół miast, przez które przebiega linia kolejowa. Zgodnie z ostatnimi danymi statystycznymi wymiana handlowa w Muse, położonym przy granicy z Chinami spadła w bieżącym roku o 22,9% (4,67 mld USD) w porównaniu do podobnego okresu w roku 2018. Chiny są drugim największym inwestorem w Birmy (zaraz po Singapurze) i głównym partnerem handlowym, dlatego rządowi w Naypyidaw powinno zależeć na szybkiej normalizacji sytuacji w kraju.

- 2. Analiza działań prezydenta Duterte wskazuje jasno, że balansowanie między mocarstwami stanowi główną linię polityki zagranicznej Filipin.** Po tym jak Rodrigo Duterte wygrał wybory prezydenckie było jasne, że to Chiny staną się głównym partnerem Filipin, a Stany Zjednoczone zejść na dalszy plan. Widać to chociażby po analizie wizyt zagranicznych prezydenta Duterte. W Chinach był już pięć razy, w Rosji dwukrotnie, natomiast do Stanów Zjednoczonych nie pojechał ani razu. Zdystansowanie się Filipin od Waszyngtonu jest zapewne skutkiem braku zdecydowanej reakcji amerykańskiej floty na chińską rekultywację terenu i budowę sztucznych wysp na Morzu Południowochińskim. Strategia Pekinu opierająca się na wykorzystaniu tzw. szarej strefy, czyli utrzymywania statusu pomiędzy wojną a pokojem, dzięki patrolom prowadzonym przez cywilne jednostki lub statki straży przybrzeżnej wciąż odnosi sukces i skutecznie uniemożliwia amerykańskiej flocie podjęcia bardziej zdecydowanych działań niż operacje swobody żeglugi (w 2018 roku zorganizowano aż pięć takich operacji).

Mimo wciąż dobrych relacji na linii Manila-Pekin można zauważyć stopniowe spowolnienie we wzmacnianiu bilateralnych stosunków. Podczas pierwszej wizyty Duterte w Chinach jeszcze w 2016 roku, złożone zostały obietnice inwestycji, grantów i pożyczek na kwotę 24 mld USD (15 mld USD w inwestycjach i 9 mld USD w pożyczkach i grantach). Do tej pory Chiny wsparły Filipiny tylko w kwocie o wysokości 924 mln USD z obiecanych 9 mld USD. Dwa lata później, kiedy Xi Jinping przyleciał z oficjalną wizytą podpisanych zostało aż 29 umów. Z kolei ostatnia wizyta została zwieńczona zaledwie sześcioma umowami. Bardzo możliwe, że na gorsze skutki ostatniej wizyty w porównaniu do tych z lat poprzednich miał wpływ fakt, iż Rodrigo Duterte pierwszy raz od objęcia najwyższego

stanowiska w państwie odniósł się na spotkaniu z liderem ChRL do wyroku Stałego Trybunału Arbitrażowego w Hadze z 2016 roku. Zgodnie z orzeczeniem chińskie roszczenia na Morzu Południowochińskim w obrębie tzw. linii dziewięciu kresek są nieuzasadnione. Prezydent Xi Jinping utrzymał swoje stanowisko i kategorycznie odrzucił wyrok trybunału. Można zakładać, iż Duterte powołał się na korzystny wyrok tylko i wyłącznie dlatego, żeby wytrącić główny argument z rąk swoich najbardziej zagorzałych krytyków w kraju. Nie mogą teraz obarczać prezydenta winą za to, że nie próbował wyegzekwować wyroku na Chinach. Strategia Rodrigo Duterte podczas ostatniego spotkania z Xi Jinpingiem w Pekinie na pewno wzmocniła jego pozycję na arenie wewnętrznej w kraju, ale wszystko wskazuje na to, że osiągnął to kosztem mniejszej ilości porozumień dwustronnych.

Druga wizyta w Rosji na początku października bieżącego roku i spotkanie z Władimirem Putinem pokazuje, że prezydent Filipin wykorzystuje również Rosję do oddziaływania zarówno na Pekin jak i na Waszyngton. Współpraca gospodarcza między stronami rozwija się w ostatnim czasie, co potwierdzają dane statystyczne. Handel dwustronny wzrósł w ubiegłym roku dwukrotnie, a rosyjski eksport czterokrotnie. Ponadto rosyjskie statki wpływają do filipińskich portów przy okazji ćwiczeń i wymiany doświadczeń (ostatnia taka wizyta miała miejsce w kwietniu 2019 roku), podobnie jak to robią jednostki amerykańskie czy chińskie. Według rosyjskiego ambasadora na Filipinach - Igora Khovaeva, efektem ostatniego spotkania liderów obu państw było właśnie wzmocnienie współpracy z zakresu uzbrojenia i bezpieczeństwa. Rozpoczęto bowiem negocjacje na temat rozpoczęcia na Filipinach produkcji broni lekkiej na podstawie rosyjskiej technologii. Oprócz tego filipińskie siły zbrojne planują w najbliższym czasie zakup kilku śmigłowców Mi-171, produkcji rosyjskiej.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

